

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

Dana Kočerová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: 4131R015-0 Zemědělství

Studijní obor: Agropodnikání

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: prof. Ing. Tomáš Kvítek, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Standardizace pracoviště a pracovní podmínky z hlediska
bezpečnosti práce ve vybraném podniku**

Vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Autor

Dana Kočerová

České Budějovice, 2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta zemědělská
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dana KOČEROVÁ**
Osobní číslo: **Z09133**
Studijní program: **B4131 Zemědělství**
Studijní obor: **Agropodnikání**
Název tématu: **Standardizace pracoviště a pracovní podmínky z hlediska bezpečnosti práce ve vybraném podniku.**
Zadávající katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Rozšířit si znalosti o daném tématu, popsat současnou zákonnou úpravu týkající se bezpečnosti práce v ČR, zhodnotit zákonné podmínky týkající se bezpečnosti práce se skutečným stavem ve vybraném podniku.

Metodický postup:

1. Rešerše dostupné literatury k tématu bezpečnost práce.
2. Historický vývoj přístupu k bezpečnosti práce v ČR.
3. Přehled zákonných požadavků na ochranu a bezpečnost práce v ČR v současné době.
4. Analýza a syntéza poznatků a vlastní zkoumání.

Rámcová osnova:

1. Úvod .
2. Literární rešerše (seznámení se základními pojmy dané problematiky).
3. Analýza a syntéza poznatků a vlastní zkoumání .
4. Výsledky zkoumání .
5. Závěr.
6. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 45 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce.
Zákon ČNR č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení vlády č. 495/2001 Sb.
Zákony, vyhlášky a normy týkající se tématu.
Bezpečnostní směrnice ve vybraném podniku.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 14. března 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2012

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13 ④
370 05 České Budějovice

L.S.

prof. Ing. Tomáš Kvítek, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 14. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Standardizace pracoviště a pracovní podmínky z hlediska bezpečnosti práce ve vybraném podniku“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění všech změn a doplňků souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne 4.3.2012

.....
Dana Kočerová

Poděkování

Děkuji touto cestou vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Ladislavu Skořepovi Ph.D. za vedení a odbornou pomoc poskytnutou při zpracování této práce, dále bych chtěla poděkovat vedení společnosti Teplárna České Budějovice, a.s. za poskytnuté informace a Ing. Jiřímu Pelikánovi za odborný dohled. V neposlední řadě děkuji své rodině, kamarádům a kolegům v zaměstnání za morální podporu.

Souhrn

Cílem práce je seznámení se nejen s historií a s aktuální legislativou týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ale hlavně s uplatňováním zákonných standardů v konkrétních podmínkách vybraného podniku se zaměřením na vytipované pracoviště. Bezpečnost práce a ochrana zdraví zaměstnanců při plnění pracovních úkolů je jednou ze základních povinností každého zaměstnavatele. Tato povinnost vyplývá především ze zákoníku práce, který ukládá celou řadu povinností a oprávnění nejen zaměstnavatelům, ale i zaměstnancům a odborovým organizacím. Základním pilířem bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci je vyhledávání a vyhodnocování rizik při práci - prevence rizik při práci. Nedílnou součástí této problematiky je kategorizace prací, bezpečnost technických zařízení, osobní ochranné pracovní prostředky, hygiena práce, pracovní lékařství. Neméně významná je i oblast požární ochrany a v neposlední řadě i ekologie a vliv na životní prostředí.

Klíčová slova: bezpečnost a ochrana zdraví při práci, prevence rizik, zákoník práce, osobní ochranné pracovní prostředky, kategorizace prací

Abstract

The aim of this work is not only to be familiar with the history and current legislation relating to health and safety at work, but mainly with the application of legal standards in the specific conditions of the selected company with a focus on selected workplace. Occupational health and safety of workers in the performance of work tasks is one of the fundamental duties of every employer. This obligation arises mainly from the Labour Code, which imposes a number of duties and rights not only on the employers but also on the employees and trade unions. The main pillar of occupational health and safety at work is the searching and evaluation of risks at work - prevention of risks at work. An integral part of this problem is the categorization of work, safety of technical equipment, personal protective equipment, work hygiene, occupational medicine. Equally important is the area of fire protection and ecology.

Keywords: occupational health and safety, prevention of risks, the Labour Code, personal protective equipment, work categorization

Obsah

1	Úvod	1
2	Literární přehled řešené problematiky.....	2
2.1	Historie	2
2.2	Současnost.....	4
3	Cíl práce.....	7
4	Materiál a metodika práce	8
4.1	Právní systém v oblasti BOZP.....	8
4.2	Přehled nejdůležitějších zákonných požadavků na ochranu a bezpečnost práce v ČR	9
5	Profil Teplárny České Budějovice, a.s.	13
5.1	Druhy standardů v Teplárně České Budějovice, a.s.....	13
5.2	BOZP v Teplárně České Budějovice, a.s.	15
5.2.1	Prevence rizik.....	18
5.2.2	System zajištění školení BOZP zaměstnanců	19
5.2.3	Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)	20
5.2.4	Pracovní úrazovost.....	22
5.2.5	Kategorizace prací.....	24
5.2.6	Prověrky BOZP	25
5.3	Popis místních provozních předpisů.....	27
6	Výsledky zkoumání.....	31
7	Závěr	33
8	Seznam zdrojů.....	35
9	Přílohy.....	38
10	Datový nosič.....	42

1 Úvod

Život bez nebezpečí úrazu není možný, jakákoliv činnost člověka v průmyslu, zemědělství i doma představuje riziko z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. V rámci technologického pokroku je požadováno přijetí rizika. Je však důležité, aby riziko bylo známo, a hlavně kontrolováno a eliminováno v takové míře, jak jen je to prakticky možné. Součástí problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví je nejdůležitější vyhledání a vyhodnocení rizik při práci (prevence rizik při práci), dále je to kategorizace prací, bezpečnost technických zařízení, ochranné pracovní prostředky, hygiena práce včetně pracovního prostředí. Tím, že jsou rizikové oblasti v lidské činnosti pojmenovány, je možné se na ně připravit a hlavně těmto rizikům systémovým přístupem zaměstnavatelů i zaměstnanců preventivně předcházet. Důležitá je také spolupráce v oblastech, jako je požární ochrana, pracovní lékařství a firemní ekologie.

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma Standardizace pracoviště a pracovní podmínky z hlediska bezpečnosti práce v Teplárně České Budějovice, a.s. (dále také jako „TČB, a.s.“), kde pracuji od roku 1997. V roce 2006 Teplárna České Budějovice, a.s. získala osvědčení „Bezpečný podnik“ udělovaný v rámci programu systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a na základě auditu systému Státním úřadem inspekce práce. Firma se tak zařadila mezi 54 podniků v České republice, kterým bylo umožněno používat na 3 roky tohoto názvu. Tento program umožnil naší společnosti bezplatně si ověřit, zda v plném rozsahu splňuje právní požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) a zároveň, zda jako „nadstandardní“ řešení má zavedený funkční systém řízení BOZP a PO. Po uplynutí této doby již nebyla tehdejším vedením společnosti podána nová žádost o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu „Bezpečný podnik“. Od roku 2010 Teplárna České Budějovice, a.s. nemá specializovaného zaměstnance na problematiku bezpečnosti práce. Tato oblast je zajišťována externí společností.

2 Literární přehled řešené problematiky

2.1 Historie

Tak jak se vyvíjela produkční společnost, vznikala potřeba sjednocování a uspořádávání vlastního výrobního procesu. Aby byl podnik konkurenceschopný, rostl požadavek nejen na snižování nákladů a zvyšování produktivity, ale i na vhodnou organizaci jednotlivých procesů včetně ochrany životního prostředí a bezpečnosti práce. Řídící pracovníci měli potřebu vyhodnocovat a porovnávat výkony jednotlivých zaměstnanců, pracovišť, továren ve všech souvislostech. Tyto výsledky byly následně rozebírány z pohledu množství, ceny, kvality. Na základě zkoumání těchto parametrů byly určovány normy (standards) pro jednotlivé činnosti. V prvopočátku byly standardizovány (normovány) pouze výkony. Některé standardy se dokonce začaly uzákonňovat.

Význam slova standard pochází z angličtiny. Ottův naučný slovník vysvětluje tento termín: „vzor, míra, měřítko též pravidlo; jako přídavné jméno tolik co vzorný, normální, zákonitý. Jak v Anglii, tak v Severní Americe slovou tak normální uzákoněné jednotky měř, vah a mincí. Standard gold jest směs zlata zákonné ryzosti 11:12 čili 22 karátů“ (OTTO, 1905).

V Encyklopedickém slovníku z roku 1993 je tento termín specifikován jako: „norma, vzor, technicky obvyklá, ustálená míra nebo vzorek, se kterým jsou srovnávány míry či výrobky stejného typu a kvality“ (ENCYKLOPEDICKÝ DŮM, 1993).

Z historických pramenů je zřejmé, že některé osvícené zaměstnavatele (panovníky) zajímala i bezpečnost práce. Například v zemích Českých za vlády Přemyslovce Václava II. ve 13. a 14. století byl vydán zvláštní horní zákon pro Kutnou Horu, kde byly předpisy nejen stavebně-technického charakteru, jako je větrání, osvětlení, odvodnění, ale i pracovní právo a pravidla pro zajištění bezpečnosti práce v dolech. V zákoně byl rovněž vymezen způsob kontroly dodržování zákona a určeny sankce při jejich nedodržování. Na svou dobu byl tento zákon velice nadčasový a stal se nejuznávanějším zákonem svého druhu v Evropě (HAHN et al., 2009).

Na území České republiky má ochrana občanských práv při práci dlouholetou tradici a inspekce práce v různých formách patří k nejstarším v Evropě. S nástupem průmyslové výroby v 19. století se zvyšovala nejen produktivita práce, ale i pracovní úrazovost zaměstnanců. Století „páry“ představovalo hromadné využívání centrálních zdrojů energie pro pohon strojů a zařízení, které představovaly velké riziko pro obsluhu. Hlavní část parního stroje, parní kotel, se stal prvním nebezpečným technickým zařízením jak pro obsluhující personál, tak i pro objekt. Po řadě explozí parních kotlů, kdy došlo ke ztrátám jak na životech, tak na majetku se hledala cesta, jak tyto havárie eliminovat. V roce 1811 byl uzákoněn Všeobecný občanský zákoník č. 946, který ukládal povinnost pečovat o zdraví a život zaměstnanců. V roce 1852 Trestní zákon č. 117 obsahoval trestní sankce za poškození zdraví zaměstnanců. V roce 1871 byl vydán zákon č. 112 o zkoušení a periodickém vyšetřování parních kotlů ustanoveným zkušebním komisařem. Tento předpis stanovil požadavky pro zvládnutí nebezpečných stavů vyjmenovaných zařízení. Zákonem č. 117 z roku 1883 o zřizování živnostenských dozorců vzniká živnostenská inspekce, která kontroluje i BOZP (KOLEKTIV VEDOUCÍCH PRACOVNÍKŮ, 1999).

Po vzniku samostatného Československa byly převzaty i rakouské živnostenské zákony a živnostenská inspekce byla nově podřízena Ministerstvu sociální péče a pokračovala v činnosti v oblasti BOZP až do r. 1952 (SUIP, [www odkaz č.10](#)).

V meziválečném Československu se bezpečností práce zabývali živnostenští inspektoři, kromě živnostenské inspekce technického dozoru byly ve větších organizacích podle zákona č. 339/1921 Sb., a dozorem nad dodržováním zákonných ustanovení o ochraně zaměstnanců proti úrazům v závodech pověřeny závodní výbory. Ve čtyřicátých letech minulého století bylo přijato vládní nařízení č. 235/1942 Sb., o technickém dozoru. Toto vládní nařízení bylo zrušeno v roce 1952 vládním nařízením č. 53/1952 Sb., o zajištění bezpečnosti a hospodárnosti provozu některých technických nařízení, jímž se organizoval Ústav technického dozoru, zřízený při Ministerstvu paliv a energetiky. Jeho dozoru podléhaly zejména parní kotle (parní generátory) a jiné tlakové nádoby, silnoproudá elektrická zařízení a

zdvihadla. Inspekce později pod různými úřady a útvary působila až do roku 1951. Zákon č. 67/1951 Sb., o bezpečnosti při práci, pověřil dozorem orgány jednotné odborové organizace (Práce a zdraví 1/2008, odkaz [www](#) č. 1).

Zákonem č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce byl zaveden jednotný systém státního odborného dozoru nad bezpečností práce. Tento dokument určil, že státní dozor bude vykonávat Český úřad bezpečnosti práce (ČÚBP) a inspektoráty bezpečnosti práce (IBP). V roce 2005 nabyl účinnosti zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, který mimo jiné zřídil oblastní inspektoráty práce (OIP) místo IBP a Státní úřad inspekce práce (SÚIP) místo ČÚBP, dále došlo k výraznému navýšení limitů sankcí za porušování předpisů BOZP a k přesnému vymezení skutkových podstat přestupků a správních deliktů, za něž lze pokuty uložit (NOVÁK, 2004, odkaz [www](#) č. 2).

2.2 Současnost

Na základě Evropského akčního plánu zdraví a životního prostředí byla v ČR schválena státní politika zdraví a životního prostředí ČR a v návaznosti na to národní Akční plán zdraví a životního prostředí (usnesení vlády č. 810 ze dne 9. 12. 1998) který má sloužit k integraci snah o ochranu zdraví a životního prostředí v ČR, a ve kterém jsou obsažena opatření směřující ke zlepšení životního prostředí a zdravotního stavu populace. V bodu 4.4 tohoto dokumentu jsou stanoveny cíle v oblasti ochrany zdraví při práci, a to zajistit dostupnou a kvalitní pracovně - lékařskou péči pro všechny pracovníky a omezovat expozice škodlivým fyzikálním, chemickým a biologickým faktorům a vytvářet podmínky pohody v práci. Současně byla tímto usnesením vlády zřízena Rada pro zdraví a životní prostředí jako stálý poradní a iniciativní orgán vlády ČR v této oblasti, která každoročně informuje vládu o plnění úkolů, vyplývajících z národního Akčního plánu zdraví a životního prostředí. (Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, odkaz [www](#) č. 9)

V roce 2004 se Česká republika stala členem Evropské unie (EU) a tím se pro nás staly závazné právní akty EU, mimo jiné i v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Náš stát postupně harmonizuje normy s normami EU. Přesto specialisté pro

bezpečnost práce často používají již zrušené normy, které většinou popisovaly způsob obsluhy daného zařízení s dostatečnou detailností, jako podklad pro podnikové normy (ČERMÁK, 2006).

V rámci EU však neexistuje jednotný způsob výkonu inspekce v oblasti BOZP. Každý členský stát je povinen tuto oblast zajistit, ale v jednotlivých státech je způsob zajištění odlišný. Není vypracována jednotná metodika, která by umožňovala objektivní porovnání. Byla vydána Úmluva č. 155 z roku 1981 o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí tzv. úmluva mezinárodní organizace práce a byla převzata do legislativy ČR jako vyhláška č. 20/1983 Sb.

Rámcovou komplexní úpravu celé oblasti ochrany a bezpečnosti zdraví při práci v zemích Evropské unie představuje Závazná směrnice Rady ES 89/391/EEC. Směrnice uvádí tři hlavní problémy k praktickému řešení: hodnocení rizika, ochranné a preventivní služby a konzultace a účast pracovníků. Dále určuje strategii pro identifikaci nebezpečí a kontrolu rizik, zdůrazňuje význam konzultací a aktivní účasti všech zainteresovaných osob, které se na ochraně zdraví a bezpečnosti při práci podílejí (zaměstnanci, zaměstnavatelé, zástupci zaměstnanců, poskytovatelé služeb). Ukládá zaměstnavateli zajistit identifikaci nebezpečnosti faktorů pracovního prostředí a zhodnocení možných zdravotních rizik pro zaměstnance. Opatření na ochranu zdraví pracovníků jsou povinností zaměstnavatele a náklady na ně nesmějí jít k tíži zaměstnanců, zaměstnanec ovšem musí se svým zaměstnavatelem spolupracovat a své zdraví chránit (TUČEK, 2010, odkaz www č. 4).

Základním pilířem legislativního uspořádání bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je zejména zákoník práce zákon č. 262/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (JANÁKOVÁ, 2008).

Pracovní úrazy a nemoci z povolání způsobují národnímu hospodářství každoročně mnohamiliardové ztráty. Mají nejen přímý dopad na zaměstnance a zaměstnavatele, ale současně zasahují do soustavy sociálního, zdravotního i nemocenského pojištění, ovlivňují vývoj zaměstnanosti, životní podmínky i

prostředí. Mělo by být samozřejmostí, aby práce byla vykonávána za podmínek neohrožujících zdraví a životy, protože to jsou nejvyšší hodnoty (ŠUBRT, 2007).

Základní povinností zaměstnavatele je udržovat zdravé pracovní prostředí. Konkrétní bezpečnostní a hygienické předpisy jsou přitom obsahem celé řady dalších vyhlášek a vládních nařízení pro jednotlivé druhy pracovišť. K nejdůležitějším patří vládní nařízení 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, a dále například nařízení vlády 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků nebo obecně předpisy požární ochrany (BRAŤKA, 2003, odkaz [www](#) č. 3).

Výsledky příznivého ovlivnění zdraví zaměstnanců se projevují nejen na dobrém pracovním výkonu, zvýšené pracovní spokojenosti a soudržnosti s podnikem, ale v širším měřítku i v soukromém životě a v celkové životní spokojenosti. Zaměstnavatelé určují zdravotní politiku závodu či společnosti, tj. program nad povinný zákonný rámec základní péče, a to zvláště v oblasti prevence a intervence. Zlepšování zdravotní a sociální péče o zaměstnance vede ke zlepšování pověsti a atraktivity podniku. Všestranný rozvoj programu podpory zdraví na pracovišti je charakteristický především pro velké firmy. Situace je odlišná u malých a středních podniků, ze kterých jen některé prosperující firmy realizují programy pomocí najímaných externích poradců (PROVAZNÍK et al.).

3 Cíl práce

Cílem práce je rozšířit si znalosti o pracovních podmínkách z hlediska bezpečnosti práce z pohledu standardizace.

Práce je zaměřena na popsání současné zákonné úpravy týkající se bezpečnosti práce v České republice a aplikace v Teplárně České Budějovice, a.s. Protože je tato problematika velice obsáhlá a teplárny se týká široké spektrum zákonných ustanovení, zaměřím se pouze na několik specifických témat zejména ze zákoníku práce a na konkrétní pracoviště - zauhlování.

4 Materiál a metodika práce

4.1 Právní systém v oblasti BOZP

Zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se v osmdesátých letech dostalo do popředí zájmu evropských orgánů. Právní předpisy na evropské úrovni stanovily normy pro minimální ochranu pracovníků, tato přijatá ustanovení však žádnému členskému státu nebrání v zachování nebo zavedení přísnějších opatření v této oblasti. Listina základních práv Evropské unie posiluje důležitost této politiky v evropských právních předpisech (KAMMERHOFER, 2008, [www odkaz č.5](#)).

Nařízení Rady (ES) č. 2062/94/EHS zřídilo Evropskou agenturu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Cílem agentury, založené roku 1996 ve španělském Bilbau, je shromažďovat a sdílet znalosti a informace zaměřené na podporu kultury prevence rizik. Zastupují ji kontaktní místa v členských státech. Agentura působí jako katalyzátor pro zpracování, analyzování a šíření informací, které v Evropě zvyšují úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Spravuje komplexní síť webových stránek na téma bezpečnosti a ochrany zdraví, organizuje rovněž kampaně a vede aktivní publikační program, zahrnující vše od vydávání odborných zpráv až po informační listy pokrývající širokou škálu problémů BOZP ([www odkaz č.6](#)).

Česká republika do svého právního systému postupně zapracovává směrnice Evropské unie týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Základním pilířem veškeré zákonnosti v České republice (ČR) je zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

Všeobecně problematiku BOZP řeší zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších změn a doplňků v části páté Bezpečnost a ochrana zdraví při práci §101 - §108. Jsou zde obsaženy základní obecné zákonné úpravy práv a povinností zaměstnavatelů a zaměstnanců, poskytování osobních ochranných pracovních

prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycí, čistící a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje. Další požadavky jsou upraveny v samostatných zákonech a nařízeních vlády, které upravují další konkrétní požadavky BOZP.

Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství, upravuje návaznosti na zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Část první, hlava I specifikuje požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, výrobní a pracovní prostředky a zařízení, organizaci práce a pracovní postupy a bezpečnostní značky. V hlavě II je řešeno předcházení ohrožení života a zdraví – rizikové faktory pracovních podmínek a kontrolovaná pásma a zákaz výkonu některých prací. Hlava III specifikuje odbornou způsobilost a zvláštní odbornou způsobilost, kdy zaměstnavatel je povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance odborně způsobilou osobou. Část druhá řeší zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví mimo pracovní poměr, a část třetí mimo jiné specifikuje další úkoly zadavatele stavby, jejího zhotovitele, a koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.

4.2 Přehled nejdůležitějších zákonných požadavků na ochranu a bezpečnost práce v ČR

20/1966 Sb., Zákon o péči o zdraví lidu

49/1967 Sb. Směrnice Ministerstva zdravotnictví o posuzování zdravotní způsobilosti k práci

174/1968 Sb. Zákon o státním odborném dozoru

50/1978 Sb. Vyhláška o odborné způsobilosti v elektrotechnice

85/1978 Sb., Vyhláška o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení

18/1979 Sb. Vyhláška, kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

- 19/1979 Sb. Vyhláška, kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti
- 21/1979 Sb. Vyhláška, kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti
- 48/1982 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení ve znění vyhlášky č. 192/2005 Sb.
- 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání
- 91/1993 Sb. Vyhláška k zajištění bezpečnosti práce v nízkotlakých kotelnách
- 1/1993 Sb. Ústava ČR
- 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod
- 22/1997 Sb. Zákon o technických požadavcích na výrobky
- 48/1997 Sb. Zákon o veřejném zdravotním pojištění
- 342/1997 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání
- 167/1998 Sb. Zákon o návykových látkách
- 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví
- 378/2001 Sb. Nařízení vlády kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí
- 398/2001 Sb. Vyhláška o stanovení poplatků za činnosti organizací státního odborného dozoru při provádění dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení
- 495/2001 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a desinfekčních prostředků
- 11/2002 Sb., Nařízení vlády, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů
- 168/2002 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky

- 288/2003 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce ...
- 432/2003 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví podmínky zařazování prací do kategorií...
- 406/2004 Sb. Nařízení vlády o bližších požadavcích na zajištění BOZP v prostředí nebezpečí výbuchu
- 101/2005 Sb., Nařízení vlády o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- 251/2005 Sb. Zákon o inspekci práce
- 362/2005 Sb. Nařízení vlády o podrobnějších požadavcích na BOZP na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- 379/2005 Sb. Zákon o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem
- 59/2006 Sb. Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami
- 187/2006 Sb. Zákon o nemocenském pojištění
- 262/2006 Sb. Zákoník práce
- 266/2006 Sb. Zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců, Tento právní předpis nabývá účinnosti dnem 1.1.2013, s výjimkou §38 a 43, které nabývají účinnosti 1.1.2016, a s výjimkou §92 a 93, které nabývají účinnosti 7.6.2006.
- 591/2006 Sb. Nařízení vlády o bližších minimálních požadavcích na BOZP na staveništích
- 309/2006 Sb. Zákon o zajištění dalších podmínek BOZP
- 394/2006 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu a postup při určení ojedinělé a krátkodobé expozice těchto prací
- 592/2006 Sb., Nařízení vlády o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti
- 361/2007 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky BOZP
- 1/2008 Sb. Nařízení vlády o ochraně zdraví před neionizujícím zářením

- 198/2009.Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací tzv. antidiskriminační zákon
- 3/2010 Sb., Vyhláška o stanovení obsahu a časového rozmezí preventivních prohlídek
- 73/2010 Sb. Vyhláška o vyhrazených elektrických technických zařízeních
- 106/2010 Sb. Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením
- 201/2010 Sb. Nařízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
- 272/2011 Sb. Zákon o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací

5 Profil Teplárny České Budějovice, a.s.

Teplárna České Budějovice, a.s. je energetická společnost, zajišťující kombinovanou výrobu tepla a elektřiny a rozvod tepla ve městě České Budějovice. Právě kombinovaná výroba elektřiny a tepla je nejefektivnějším způsobem využití paliv v energetice. V instalovaných zařízeních tak při výrobě elektřiny vzniká jako další výrobní produkt teplo, které je dále dodáváno do sítě centrálního zásobování teplem. Účinnost této výroby je až 90%.

Z konkurenčního pohledu se jedná o takzvaný „Přirozený monopol“ na trhu distribučních služeb, a proto zde často dochází k regulaci ze strany státu, aby si monopol nemohl diktovat libovolné ceny.

5.1 Druhy standardů v Teplárně České Budějovice, a.s.

Vnitropodnikové standardy se prvotně odvíjí od nadnárodních a národních právních předpisů, které se vztahují na činnost Teplárny České Budějovice, a.s. Základní dokument, který upravuje v souladu s právem Evropských společenství podmínky podnikání, výkony státní správy a regulace v energetických odvětvích, je tzv. Energetický zákon. Dalšími dokumenty upravující podnikání společnosti jsou mimo jiné Zákon o hospodaření energií, Integrovaný přístup k ochraně životního prostředí IPPC (Zákon o ochraně ovzduší, Zákon o odpadech, Zákon o vodách). Na společnost se vztahuje státní regulace v energetických odvětvích prováděná Energetickým regulačním úřadem. Ceny tepelné energie jsou regulovány formou věcně usměrňovaných cen. Tato regulace je definována Cenovými rozhodnutími Energetického regulačního úřadu. Kontrolu provádí Státní energetická inspekce. Teplárna České Budějovice, a.s. je dle Zákona o veřejných zakázkách sektorovým zadavatelem a proto postupuje při přípravě a uzavírání dodavatelských smluv ve smyslu tohoto zákona.

Výtah z Energetického zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích:

Teplárenství

§ 76

Výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie

(1) Držitel licence na výrobu nebo rozvod tepelné energie je povinen zajistit dodávku tepelné energie, pokud je to technicky možné, každému odběrateli, který

a) o to požádá a dodávka je v souladu s územní energetickou koncepcí, ¹¹⁾

b) má rozvodné tepelné zařízení nebo tepelnou přípojku a odběrné tepelné zařízení v souladu s technickými a bezpečnostními předpisy,

c) splňuje podmínky týkající se místa, způsobu a termínu připojení stanovené držitelem licence.

Jak je zřejmé z výše uvedené citace zákona, je povinností teplárny vyrobít tolik tepla v požadovaných parametrech, aby uspokojila zákazníky. Teplárna České Budějovice, a.s. je uspořádána procesním způsobem. Cílem systému řízení je spokojený odběratel energie, a k tomuto cíli směřuje i veškerá normativní základna (vnitropodnikové standardy) společnosti formou interních dokumentů. Dodání energie o smluvených parametrech je pouze dílčím cílem, spokojenost zákazníka ovlivňuje mnoho dalších faktorů, které jsou též řízeny (komplexní služba, chování zaměstnanců při styku se zákazníkem, správnost fakturace, přehlednost faktur, způsob provádění oprav venkovních rozvodů, apod.).

Všechny závazné interní dokumenty (standardy) společnosti Teplárna České Budějovice, a.s. jsou vedeny v elektronické formě pomocí programu i-Text, kde jsou obsahově členěny dle způsobu určení. Listinné formy dokumentů jsou uloženy pouze tam, kde není k dispozici počítač (např. na dislokovaných zařízeních jako jsou předávací stanice tepla).

Zásady tvorby, zpracování, schvalování, seznámení zaměstnanců s obsahem, aktualizace, uložení, archivace, číslování, značení, formální úpravu a způsob vydávání interních řídicích dokumentů a záznamů ve společnosti Teplárna České Budějovice, a.s. jsou popsány ve směrnici „Zpracování interních řídicích

dokumentů“. V tomto dokumentu jsou dále vyjmenovány druhy používaných interních dokumentů:

Směrnice – je řídicí dokumentovaný postup, který popisuje, jak je určitá řídicí činnost zabezpečena v teplárně (např. BOZP a PO, ochrana životního prostředí, metrologie, personální řízení).

Místní provozní předpis – popisuje hlavní a vybrané podpůrné procesy v provozu konkrétního zařízení.

Příkaz generálního ředitele – je závazný, časově ohraničený akt řízení, který vytyčuje kontrolovatelná a termínově ohraničená opatření nutná pro zajištění důležitých úkolů. Pokud z plnění příkazu vyplývají trvalé úkoly, musí být zapracovány do směrnic, místních provozních předpisů apod.

Metodický pokyn – je nástrojem metodického řízení napříč všemi úseky a je závazný v souladu s rozsahem platnosti.

Zvláštní dokumenty – např. Organizační řád, Podpisový řád, Kolektivní smlouva, Provozní řády, Manipulační řády, Monitorovací plán, Evakuační plán, Havarijní plán apod. Povinnost vypracování dokumentu a schválení externím schvalovatelem často vyplývá z legislativy ČR a závazných dokumentů EU.

Pomocná dokumentace – specifická pro konkrétní pracoviště. Zřízení této dokumentace vyplývá buďto z některých interních případně legislativních dokumentů, nebo může být tento dokument vydán manažerem úseku nebo z rozhodnutí vedení společnosti. Odpovědní zaměstnanci zajišťují průkazné seznámení s povinností vést tuto dokumentaci a se způsobem jejího vedení. Tato dokumentace není zveřejňována v programu i-Text.

Seznam interních dokumentů Teplárny České Budějovice je uveden v příloze č. 1.

5.2 BOZP v Teplárně České Budějovice, a.s.

Energetické provozy včetně teplárenství jsou, co se týče míry rizika ohrožení pracovníků vykonávajících jednotlivé pracovní činnosti v těchto oborech, na

poměrně vysoké úrovni. Tato situace vychází z charakteru provozovaných zařízení a vyžaduje od jejich provozovatelů velkou péči o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví svých pracovníků. V teplárenských provozech se setkáváme s velmi širokou škálou provozovaných zařízení s vysokým rizikem možného poškození života a zdraví. Jedná se především o takzvaná vyhrazená technická zařízení:

- tlaková (kotle a tlakové nádoby s vysokými parametry tlakovými a teplotními)

- plynová (rozvody zemního plynu, spalovací zařízení)

- elektrická (o vysokých napěťových úrovních VN – 6 kV, 22 kV)

- zdvihadací (mostové jeřáby o nosnostech řádově v desítkách tun)

K dalším rizikovým zařízením patří například:

- doprava paliva – uhlí (provozování vlečky, vykládka uhlí, skladování paliva, pasové dopravy apod.)

- chemická úprava procesních vod (nakládání s chemickými látkami, manipulace s vodou apod.)

- likvidace produktů ze spalování (nakládání s odpady – popílek, škvára, odpadní vody apod.)

- provádění údržby energetických zařízení (svařování, práce ve stísněných prostorech, práce ve výškách, nad volnou hloubkou a vodní hladinou, práce v prostředí se zvýšenou teplotou, práce v prostředí s rizikem nebezpečí požáru a výbuchu apod.)

Bez důsledného zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků by tyto činnosti mohly mít fatální následky, a proto je bezpečnost prioritou podniku.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci má v TČB, a.s. historicky nezastupitelný význam již od jejího vzniku v roce 1946, kdy byla připravována realizace teplárny v Českých Budějovicích jako součást podniku Jihočeské energetické závody (JČE). V počátku budování soustavy centralizovaného

zásobování teplem byla jako provizorní zdroj tepelné energie využita městská elektrárna a současně byla zahájena intenzivní výstavba parovodní sítě. První dodávka tepla ze staré elektrárny se uskutečnila v roce 1948. Následovala léta provizorií, kdy do elektrárny byly postupně osazovány staré kotle, z toho dva lokomotivní a ještě další dva lokomotivní do bývalých kotelen IGLA a Koh-i-noor. Výstavba nové teplárny byla zahájena až v roce 1962, a první kotel byl spuštěn v roce 1965 (www odkaz č. 7).

Z pohledu BOZP a PO se na teplárnu vztahuje široké spektrum legislativy. Uvědomme si, že se zde vyrábí pára o výstupních parametrech: teplota 535°C, tlak 9,42MPa, vyrábí se zde elektrická energie. Hlavní technologickou jednotkou zařízení je skupina pěti kotlů (tlaková zařízení), z nichž dva jsou plynové a 3 uhelné o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 538,6MW. Dalším významným zařízením jsou tři turbosoustrojí. Dvě parní protitlaké turbíny a jedna parní kondenzační turbína o celkovém výkonu 66,2 MW, k nimž patří chladicí olejové systémy. Zásobování uhlím je řešeno po vlečce vlastními lokomotivami. Uhlí se buď sype do hlubinných zásobníků (uhelný prach, hluk) a pak dále se dopravuje do kotle po zauhlovacích pasech nebo pomocí buldozerů na skládku uhlí (hluk, prach, nebezpečí samovznícení). Samostatnou výrobní jednotkou je chemická úprava vody (CHÚV), kde se upravuje užitková voda a vratná voda na požadované parametry a kde zaměstnanci přicházejí do styku mimo jiné s žíravinami hydroxidem sodným, kyselinou chlorovodíkovou, chloridem železitým. Součástí objektu CHÚV jsou i sklady těchto žíravin a stáček místo. V objektu teplárny se dále nachází trafostanice, sklad olejů, sklad a výdej motorové nafty, pneumatická doprava a zásobník na popílek, elektrofiltry na zachycování popílku, kompresorová stanice.

Teplárna České Budějovice, a.s. je dále vlastníkem výtopny Vráto, kde je umístěn jeden z uhelných kotlů, odkaliště Hodějovice, kde je ukládán popílek a 112km parovodních, 16km horkovodních a 44km teplovodní rozvodů včetně předávacích stanic po městě České Budějovice. Jak je zřejmé z výše vyjmenovaných technologií a zařízení, musí zaměstnanci, kteří s nimi přicházejí do styku (zejména obsluha a údržba) být velmi důsledně periodicky proškolení ze všech oblastí BOZP a PO, protože je zde vysoké procento rizikových faktorů.

Od 1. 1. 1994 vzniká Teplárna České Budějovice, a.s., privatizací JČE, což byl v té době jeden z nejvýznamnějších podniků v Jihočeském kraji. Nově vzniklá společnost měla tu výhodu, že v oblasti BOZP bylo na co navázat, a hned od vzniku zřídila samostatnou funkci bezpečnostního technika jako osoby odborně způsobilé pro zajišťování úkolů v oblasti BOZP a PO. Byly převzaty oborové a vnitropodnikové směrnice, které byly aktualizovány na nové podmínky. Od 1.1.2008 byla činnost plnění úkolů v oblasti BOZP a PO zadána externí firmě. Funkční místo technika BOZP a PO bylo v průběhu roku 2010 zrušeno a veškeré činnosti v této oblasti provádí již pouze externí firma, která zabezpečuje komplexní zajištění činností v oblastech požární ochrany, bezpečnosti práce, nakládání s chemickými látkami, revizí elektro zařízení osobami odborně způsobilými.

5.2.1 Prevence rizik

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ukládá povinnost zaměstnavateli identifikovat a vyhodnocovat rizika plynoucí z pracovních činností a používaných zařízení. Důkladná analýza a vyhodnocení rizik je v TČB, a.s. chápáno jako základní stavební kámen prevence v péči o zaměstnance v oblasti BOZP a PO. Firma má zpracovanou metodickou příručku k hodnocení a identifikaci rizik. Při procesu identifikace byla použita metoda „What if“ (co když), která zkoumá brainstormingem možné neočekávané události a definuje nebezpečná místa systému. Metoda brainstorming je systematicky vedená rychlá diskuse mezi experty různého zaměření, s cílem podnítit tvůrčí myšlenky a nová řešení týkající se předem zvoleného problému (STOJANOV. R., NOVÁČEK. P., BRAINSTORMING). Jedná se o kreativní metodu pro řešení problémů. Registry rizik jsou výstupem z tohoto hodnocení. Jednotlivý registr je udržovaný v aktuálním stavu, identifikuje a hodnotí míru rizika z pohledu jejich závažnosti, kategorizuje a řídí je s cílem eliminovat nebo minimalizovat jejich dopady. Ze zpracovaných Registrů rizik vyplývají požadavky na odbornou a zdravotní způsobilost zaměstnanců, požadavky na vybavení osobními ochrannými pomůckami, odkazy na legislativní požadavky a další řízení prostřednictvím místních provozních předpisů nebo řádů i kategorizace prací. Výsledky identifikace nebezpečí a hodnocení rizik jsou projednávány s odborovou organizací, všichni zaměstnanci jsou seznamováni s výsledky hodnocení rizik včetně jejich aktualizace.

Například na zauhlování jsou jedním z rizikových faktorů pásové dopravníky. Dle registru rizik zde hrozí mírné riziko v bodovém hodnocení 11-50. V bezpečnostních opatřeních jsou vyjmenovány doporučené postupy, pokyny při jednotlivých činnostech.

5.2.2 Systém zajištění školení BOZP zaměstnanců

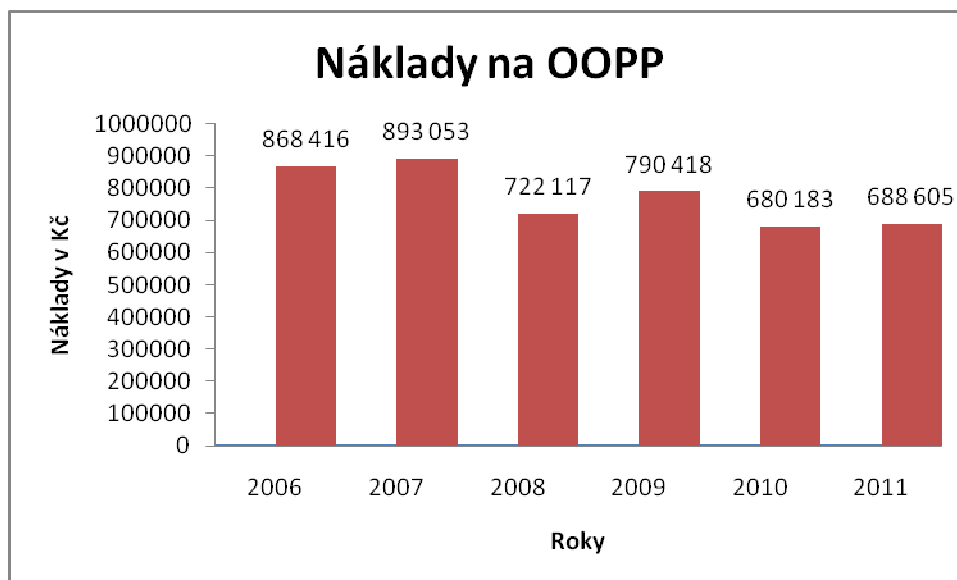
Dle §103 odst. 2 zákona 262/2006 Sb., zákoníku práce „je zaměstnavatel povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování.“ V souladu se zákonem se v Teplárně České Budějovice, a.s. za účelem zvyšování kvalifikace zaměstnanců v oblasti BOZP a PO provádí vstupní školení, školení při změně pracovního místa, periodická školení BOZP a PO a specializovaná školení. Ve směrnici „Zajištění systému řízení bezpečnosti práce“ je popsán systém zajištění těchto školení. Vstupní zajišťuje při nástupu zaměstnance útvar řízení lidských zdrojů (dále ŘLZ) s vedoucím zaměstnancem pracoviště, na které zaměstnanec nastupuje. O školení se provede písemný záznam „Doklad vstupního školení BOZP a PO“. Záznam je uložen do osobní složky zaměstnance. Periodická školení jsou prováděna v rozsahu platných právních předpisů BOZP a PO a vnitřních předpisů společnosti, zejména místních provozních předpisů. Pravidelná periodická školení odborně způsobilou osobou se provádí u vedoucích zaměstnanců jedenkrát za tři roky, u ostatních zaměstnanců nejméně jedenkrát za dva roky. Vedoucí výroby proškoluje pravidelně 12x do roka vedoucí jednotlivých provozních útvarů, kteří následně proškolují v pravidelných intervalech dle harmonogramu ostatní zaměstnance. Témata a oblasti periodických školení určuje odborně způsobilá osoba. Dále vedoucí zaměstnanci provádí školení při změně pracovních podmínek, charakteru a změně rizik nebo pracovního zařazení. Specializovaná školení organizuje vedoucí příslušného úseku ve spolupráci s úsekem ŘLZ.

O každém školení je proveden písemný záznam se všemi náležitostmi podle právních a ostatních předpisů, který je uložen v evidenci školení u příslušného vedoucího úseku a kopie se předává úseku ŘLZ. Pokud je součástí provozní dokumentace rovněž osvědčení pro jednotlivé zaměstnance, ukládá se kopie do osobní složky zaměstnance na úseku ŘLZ.

5.2.3 Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

V § 104 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce se mimo jiné říká, že není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat technické požadavky na osobní ochranné prostředky. Dále je zaměstnavatel povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje. Poskytování je prováděno dle podmínek upravených v nařízení vlády č. 495/2001 Sb., a na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek. Bližší podmínky jsou stanoveny nařízením vlády č. 495/2001 Sb., o poskytování osobních ochranných prostředků, dále nařízením vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky. OOPP jsou osobní ochranné prostředky chránící před riziky, která mohou ohrozit bezpečnost zdraví a život zaměstnanců při práci, musí být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko, musí odpovídat podmínkám na pracovišti, být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců, respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců a splňovat zákonné požadavky. OOPP rozlišujeme podle částí lidského těla, které chrání. Například ochrana: hlavy (ochranné přilby), sluchu (chrániče sluchu), očí (brýle podle typu rizika), obličeje (obličejové štítky, svářečské masky), dýchacích orgánů (filtry, přístroje na ochranu dýchadel, izolační přístroje s přívodem vzduchu), rukou a paží (rukavice, ochranné rukávy a nátepníky), nohou (boty, chrániče, kamaše), trupu a břicha (vesty, kabáty, zástěry, břišní pásy), celého těla (speciální pracovní oděvy a doplňky). OOPP nejsou běžné pracovní oděvy a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví zaměstnanců před riziky a které nepodléhají při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění. Jak je zřejmé z níže uvedeného grafu, vynaložené náklady na OOPP jsou dosti vysoké částky.

Graf 1 Náklady na osobní ochranné pracovní prostředky za jednotlivé roky v Teplárně České Budějovice, a.s., zdroj: interní data TČB, a.s.

Dle výpočtu za roky 2006 až 2011 činily náklady na vybavení OOPP na jednoho zaměstnance v průměru 2560 Kč (čerpáno z interních dat TČB, a.s.).

Vnitropodniková směrnice „Zajištění a organizace poskytování OOPP“ stanoví podmínky pro nárokování jednotných pracovních oděvů a obuvi dle profesí (dělnické, technici, pracovníci laboratoře) a OOPP podle jednotlivých útvarů a profesí v členění na základní vybavení a druhé a další vybavení. Například oddělení zauhlování pro profese vedoucí posunu, zauhlovač a strojvedoucí v souladu s přílohou č. 1 nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, jsou zařazeny v rizikových kódech s nárokem na OOPP:

A1 ochranná přilba,

G3 ochranné rukavice odolné oděru

J6 obuv pracovní – protiskluzová podrážka se zesílenou špičkou

C12 ochranné brýle čiré

N22 pracovní oděv proti zvýšenému znečištění a vodě (samostatně zimní a

letní období)

N23 výstražná fotoluminiscenční vesta

D12 ochranná rouška proti prachu /respirátor/ 2ks

Dále je ve výše uvedené směrnici určen systém poskytování mycích a čisticích prostředků v souladu s nařízením vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování. Nárok na poskytování je vymezen dle druhu práce (nečistá, méně čistá). Zauhlovač je zařazen do skupiny B – druh práce „nečistá“, které je měsíčně poskytováno 160g toaletního mýdla, 750g mycí pasy a 100g regeneračního krému. Směrnice ještě řeší poskytování ochranných nápojů zaměstnancům za ztížených pracovních podmínek (rizikové faktory teplo a chlad) ve smyslu nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, v platném aktuálním znění.

5.2.4 Pracovní úrazovost

Pracovním úrazem je každé poškození zdraví zaměstnance, k němuž dojde nezávisle na jeho vůli krátkodobým, násilným a náhlým působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pojmy plnění pracovních úkolů a přímá souvislosti s ním pak blíže definují ustanovení §273 a §274 zákoníku práce. Podle §273 odst. 1 zákoníku práce platí, že plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru. Podle ustanovení §106 odst. 4 písm. h) zákoníku práce č. 262/2006 Sb., je zaměstnanec povinen bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem a spolupracovat při objasňování jeho příčin.

Jak je zřejmé z níže uvedených tabulek, úrazy se nevyhýbají ani zaměstnancům TČB, a.s., ale jejich četnost je díky dodržování principů BOZP a PO na velmi nízké úrovni.

Tabulka 1 Vznik nových pracovních úrazů v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB, a.s.

Ukazatel pracovních úrazů v TČB, a.s.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	332	328	299	289	279	265
Vznik nových pracovních úrazů	9	5	1	3	2	0
% úrazů na počet zaměstnanců	2,71	1,52	0,33	1,04	0,72	0
z toho: registrovaných	9	5	1	3	1	0
z toho: těžké pracovní úrazy	0	0	0	1	0	0
z toho smrtelné pracovní úrazy	0	0	0	0	0	0
Počet zameškaných kalendářních dnů	153	104	29	288	16	0
Částka odškodnění pracov. úrazů v tis Kč	86	45	9	174	18	0

Graf 2 Vývoj úrazovosti v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB, a.s.

Tabulka 2 Klasifikace zdrojů pracovních úrazů v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB, a.s.

Zdroj pracovního úrazu	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dopravní prostředek	0	0	0	0	0	0
Kontakt se strojním zaříz. nebo jeho částí	0	0	0	1	1	0
Materiál, břemena, předměty (pád, přiražení, odlétnutí, náraz, zavalení)	2	1	0	2	1	0
Pád na rovině, z výšky, do hloubky, ..	2	0	0	0	0	0
Nástroj, přístroj, nářadí	2	1	1	0	0	0
Průmyslové škodliviny, chem. látky,	0	0	0	0	0	0
Horké látky a předměty, oheň a výbušniny	2	0	0	0	0	0
Stroje hnací, pomocné obráběcí, pracovní	0	0	0	0	0	0
Lidé, zvířata nebo přírodní živly		0	0	0	0	0
Jiný blíže nespecifikovaný zdroj	1	3	0	0	0	0
Celkem počet úrazů	9	5	1	3	2	0

Tabulka 3 Klasifikace příčin pracovních úrazů v TČB, a.s., zdroj: interní data TČB, a.s.

Příčina pracovních úrazů v TČB, a.s.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Porucha nebo vadný stav zdrojů úrazu	0	0	0	0	0	0
Špatné nebo nedostatečně odhadnuté riziko	2	2	0	1	1	0
Závady na pracovišti	0	0	0	0	0	0
Nedostatečné osobní zajištění zaměstnance včetně OOPP	0	0	0	0	0	0
Porušení pracovní kázně postiženým	0	0	0	0	0	0
Nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele	6	1	1	2	1	0
Jiný blíže nespecifikovaný zdroj	1	2	0	0	0	0

5.2.5 Kategorizace prací

V roce 2010 měla Teplárna České Budějovice, a.s. průměrný přepočtený počet 279 zaměstnanců. Z toho bylo 195 profese skupiny D (dělník) zajišťující výrobu a rozvod tepla a elektřiny. Jedná se o provozní zaměstnance pracující převážně v nepřetržitém provozu. Skupina THP (technickohospodářský pracovník) v počtu 84 zaměstnanců zajišťuje řízení výroby elektřiny a výroby a distribuce tepla, finance, obchodování, nákup a další nezbytné činnosti potřebné k fungování společnosti. V souladu s platnou právní legislativou, zejména s vyhláškou č. 432/2003 Sb., která stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií je v TČB, a.s. aplikována směrnice „Kategorizace prací“ z hlediska hygienických podmínek práce. Tento dokument upravuje a stanovuje povinnosti zaměstnanců, vedoucích

zaměstnanců a navazuje na systém prevence rizik uplatňovaný ve společnosti. Dle vyhlášky č. 432/2003 Sb., se práce zařazují do čtyř kategorií (1. kategorie – není pravděpodobný nepříznivý vliv, 2. kategorie – lze očekávat nepříznivý vliv jen výjimečně, 3. kategorie – jsou překračovány hygienické limity dle stanovených limitů, 4. kategorie – vysoké riziko ohrožení zdraví) podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců a jejich rizikosti pro zdraví. Zařazení do kategorie se provádí na základě zhodnocení výskytu a rizikosti faktorů a provedených měření výskytu škodlivin (fyzikální, chemické a biologické činitele, prach, fyzická zátěž, zátěž teplem a chladem, psychická a zraková zátěž a další faktory), které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců a úroveň zabezpečení jeho ochrany. V TČB, a.s. se podařilo prevencí rizik a přijatými opatřeními úplně odstranit 3. kategorii. Ve 2. kategorii bylo ke dni 1.3.2011 celkem zařazeno 185 zaměstnanců. Za práce 2. kategorie se považují práce, při nichž lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, hlavně u vnímavých jedinců, nejsou překračovány stanovené hygienické limity faktorů zařazené do druhé kategorie podle přílohy č. 1 ve vyhlášce č. 432/2003 Sb. V oddělení zauhlování probíhá manipulace s hnědým uhlím, dozor, údržba zařízení a úklid manipulačních cest. Zauhlování probíhá v kampaních, topná sezona a letní období, tj. v omezeném provozu. Práce nepředstavují vysokou fyzickou zátěž a nevyžadují namáhavou pracovní polohu, expozice škodlivých faktorů dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 432/2003 Sb., je pouze v části pracovní doby. Mezi vyjmenované rizikové faktory patří hluk, zraková zátěž, psychická zátěž, vibrace, prach a fyzická zátěž, které všechny jsou zařazeny ve 2. kategorii.

5.2.6 Prověrky BOZP

Jedním ze způsobů identifikování a vyhodnocení rizik jsou každoročně se konající prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jejich účelem je zjišťování a odstraňování rizikových faktorů, které mohou ohrožovat život a zdraví zaměstnanců. Poznatky a zjištění z prověrek BOZP slouží k přijímání opatření v rámci prevence rizik na všech pracovištích. Organizační zabezpečení prověrek BOZP a PO je stanoveno vnitřním předpisem, který určuje složení komisí včetně jmenovaných zástupců odborové organizace, obsah prověrek, tematický plán.

Prověrky BOZP a PO jsou zaměřeny na technický stav komunikací, tj. cest, chodníků, nakládacích ramp, podlah, schodišť, včetně umístění dopravních značek, označení snížených profilů průchodů, stav bezpečnostního značení schodů, nerovností, značení únikových cest, technickou úroveň vybavení jednotlivých pracovišť (zařízení, stroje, nástroje - bezpečnost užívání, prováděná údržba, platnost revizí), technický stav lešení, žebříků, zábran proti pádu z výšky či do hloubky apod., evidence kontrol, kontrolu stavu skladovacích regálů, tj. jejich technický stav, nadměrné přetěžování, vhodnost skladovaného materiálu, označení nosností, evidenci kontrol, věcné prostředky požární ochrany (jejich technický stav, rozmístění, množství, doklady o kontrolách a revizích), pracovní prostory (stav budov, výrobních, manipulačních prostorů a skladů), zajištění bezpečnostních požadavků pro skladování nebezpečných látek a materiálů (způsob uskladnění podle druhu a charakteru, dostupnost bezpečnostních listů; množství, výměna vzduchu v prostoru, pořádek, ukládání a likvidace, apod.), dostupnost prostředků a zařízení pro poskytování první pomoci, rozmístění technických zařízení a nábytku na pracovištích z hlediska vhodných a stavebně-technických a ergonomických dispozic a úroveň hluku a vibrací (tlumiče hluku, kabiny, izolace, kryty), stav rizikových pracovišť, stav a vybavení sociálních zařízení (lavice a skříňky, větrání, atd.), osvětlení (stav osvětlovacích těles, oken světlíků, ochrana proti oslnění), stav a používání osobních ochranných pracovních pomůcek u zaměstnanců, jimž byly vydány, včetně evidence výdeje, hygienické podmínky (dostupnost čistících a mycích prostředků), provádění úklidu, čištění (včetně malování), vedení zápisníků bezpečnosti práce (školení, preventivní lékařské prohlídky) atd.

Za provedení veřejných prověrek jednotlivých pracovišť odpovídají předsedové dílčích komisí, kteří na závěr provedených kontrol vypracují zprávu o zjištěných případných neshodách. Ty jsou následně projednány s příslušnými vedoucími, kteří navrhnou vrcholovému managementu TČB, a.s. způsob a termín jejich odstranění.

5.3 Popis místních provozních předpisů

Z hlediska geografického působení norem rozlišujeme nadnárodní (např. Evropské normy EN a mezinárodní normy ISO), které jsou vydáním nezávazné. Závaznost dokumentu je určena až uvedením v zákonu nebo nařízením vlády. Je-li evropská nebo mezinárodní norma převzata jako česká technická norma (ČSN EN, ČSN ISO) jedná se o národní normu, ale ani tato norma není závazná, ale je možné se k ní dobrovolně zavázat. Většina firem si vytváří vlastní podnikové normy (standarty) na dané konkrétní podmínky se zapracováním zákonných požadavků. Souhrn všech norem používaných v konkrétním podniku tvoří normativní základnu, která je výchozí datovou bází pro zavádění informačních a řídicích systémů v podniku (VANĚČEK, 2009).

Velmi podrobně zpracovaná standardizace provozních činností ve výrobě TČB, a.s. je formou místních provozních předpisů (MPP), které jsou zpracovány na konkrétní obslužná zařízení. Součástí MPP je podrobná technická dokumentace obsahující technologická schémata, technické specifikace, algoritmy řízení, návody k obsluze, konkrétní bezpečnostní pokyny. V každém místním provozním předpisu je detailně zpracována dokumentace postupů provozních činností tj. závazné technologické postupy, pracovní a kontrolní postupy, postupy při nestandardních situacích, bezpečnost práce a ochrana zdraví, ochrana životního prostředí, plnění specifických požadavků pro energetiku. Součástí místních provozních předpisů je i projektová dokumentace obsluhovaného zařízení, schémata navazujících zařízení, výkresy. Místní provozní předpisy se zabývají nejen základními výrobními procesy, ale i pomocnými a obslužnými procesy.

Jako příklad bych uvedla místní provozní předpis pro zauhlování. Tento vnitropodnikový třicetistránkový dokument je členěn do 9 částí. I. část „Popis zauhlovacího zařízení“ charakterizuje zajištění dodávky paliva na skládku a do zásobníků paliva, např. pomocí pásových dopravníků - zauhlovacích pasů, vyhrnovacích vozíků, násypek, stěracích pluhů s nohavicemi. Kolem všech zauhlovacích pasů je instalováno bezpečnostní vypínací lanko, kterým lze z každého místa zastavit celé zauhlování.

II. část „Ovládání zauhlování“ popisuje možnosti místního ovládání z „PULTU ZAUHLOVÁNÍ“ jednotlivých pasů a vyhrnovacích vozíků, které je ovládáno dálkově. Jsou zde uvedeny přesné pracovní postupy včetně bezpečnostních opatření, jako např.:

- a) zauhlovací trasy pro kotle – uvedení do provozu:
- po kontrole zauhlovací trasy (průchodnost trasy, ukončení údržbářské činnosti, ukončení úklidu) velínář signalizuje začátek uvedení pasů do provozu zahoukáním a rozsvítí se výstražná červená světla
 - obsluha hlubinného zásobníku a kotle odblokuje tlačítkem v kvitovací skřínce trasu zauhlování; po tomto odblokování je trasa připravena k provozu
 - velínář odměáčkne tlačítko „ZAČÁTEK“ (houkačka) a tím se uvede do provozu v celém zauhlování zvuková výstraha. Po této zvukové výstraze je možno uvést zauhlovací trasu do provozu. Uvedení do provozu je možné až po uplynutí doby nezbytně nutné – prodleva cca 15 sekund. Obsluha velínu postupně zapíná pasy v tomto pořadí: T7, T6, T4, T3, T1a, T1b a oboustranný vyhrnovací vozík. Jednostranný vyhrnovací vozík uvede do provozu až po seřízení množství vyhrnovaného uhlí oboustranným vozíkem a obsluha hlubinného zásobníku dá souhlas k uvedení do provozu.
 - po naplnění zásobníků paliva obsluha pasu kotle (T7) vypne dálkovým spínačem vyhrnovací vozíky a obsluha velínu po doběhnutí uhlí na pasech vypne postupně pasy T1a, T1b, T3, T4, T6 a T7

Ve III. části „Povinnosti obsluh“ jsou popsány pracovní činnosti vedoucího posunu (vykladače, zauhlovače, posunovače), strojvedoucího – buldozeristy, obsluhy zauhlovacího velínu, zauhlovače hlubinného zásobníku (vykladače, zauhlovače, posunovač) s důrazem na dodržování BOZP jako např.: „vedoucí posunu se dorozumívá před spuštěním zařízení s velínářem, kontroluje telefonické spojení; obsluha zauhlovacího velínu se dorozumívá před spuštěním s jednotlivými obsluhami, kontroluje: telefonické spojení, před každým spuštěním zařízení

funkčnost bezpečnostních vypínačů a funkčnost zvukových a světelných výstražných zařízení, ...“

Veškeré prostory zauhlování mimo zauhlovací velín jsou zvlášť nebezpečné z hlediska požární bezpečnosti, kterou řeší IV. část „Požární zabezpečení“. V prostorech zauhlování je přísný zákaz používání otevřeného ohně a kouření. Při svářečských pracích je nutno se řídit „Směrnicí k zajištění požární bezpečnosti při svařování, pájení a broušení“. Podrobně je popsán postup před zahájením práce, kdo může vydat příkaz ke svářečským pracím, jaký je postup, dozor, umístění hasicích přístrojů, předcházení vzniku požáru, umístění protipožárních rozvodů vody, protipožární řady, únikové cesty, likvidace samovzníceného uhlí, opatření proti výbuchu hořlavých prachů, zobrazení jednotlivých zón zařízení, preventivní, jednorázová a trvalá opatření, požadavky na ochranné systémy a výběr zařízení. Všechny prostory vyjmenované jako prostředí BEZ nebezpečí výbuchu hořlavých prachů, je takto možné zařadit pouze při provozu zařízení určených k omezení prašnosti vně zařízení (skrápění přesypů vodní mlhou, používání teleskopických hubic na výpadech paliva na skládku) a dodržení četnosti a kvality úklidu vně zařízení.

Část V. „Bezpečnost práce při zauhlování“ ukládá všem zaměstnancům zauhlování nosit na hlavě ochrannou bezpečnostní přilbu ve vymezených prostorech, při pracích, kde vzniká zvýšená prašnost, jsou povinni používat k ochraně dýchacích cest respirátory a posunovací četa je povinna při posunu, při práci na kolejišti nosit výstražnou vestu, ochrannou bezpečnostní přilbu a obuv s protiskluzovou podešví vyhovující požadavkům normových hodnot. Dále jsou zde vyjmenované zakázané činnosti. Zauhlovací trasy se považují za provozované, jestliže se rozsvítí červená výstražná světla.

VI. část „Úklid zauhlování“ řeší provádění oplachování v době, kdy není zařízení v chodu. Obsluha mimo jiné musí dbát, aby splachovací voda nepřišla do styku s elektrickou instalací; v případě potřeby zajistí vypnutí elektrického proudu.

VII. část „Čerpání průsakových vod“ pomocí čerpadel, VIII. Část „Pochůzková činnost“ na zauhlovacích trasách z důvodu protipožární ochrany při

odstavení na dobu delší než 4 hodiny. Interval pochůzek je v rozpětí 1 hodiny. IX. Část „Vykládka paliva- postup“, X. část „Manipulační řád pro vykládku paliva a práce na skládce paliva“. Dokument dále obsahuje přílohy, kde v příloze č. 2 „PULT ZAUHLOVÁNÍ“ je podrobný popis ovládacích prvků řídicího pultu zauhlování a obsluha konzoly LAUER (ovládací a signalizační prvky konzoly, popis stavové řádky, význam grafických symbolů, popis snímků konzoly). V příloze č. 4 „Ovládání mlžícího zařízení pro odprášení technologie dopravy uhlí na zauhlování“ je popis zařízení, návod k obsluze a popis funkcí včetně bezpečnostních ustanovení.

6 Výsledky zkoumání

Podrobným studiem všech standardů v TČB, a.s. z hlediska bezpečnosti práce a porovnáváním s legislativou jsem nezjistila žádné zásadní nesrovnalosti. Společnost má zapracovanou veškerou legislativu ve směrnících, místních provozních předpisech a ostatních dokumentech a v některých případech jde i nad minimální rámec zákona. Dle mého názoru, ale takto velká firma s tak obsáhlou problematikou BOZP a PO by měla mít odborně způsobilou osobu v prevenci rizik formou kmenového zaměstnance přímo ve firmě. Nezdá se mi vhodný současně aplikovaný model, kdy tuto činnost provádí externí firma, která pouze nepravidelně dochází a dle mého soudu hlavně kontroluje administrativní záležitosti a nemá dostatečný každodenní kontakt s problematikou BOZP a PO v TČB a.s.

Za rok 2011 činily celkové náklady na zajištění odborného dohledu externí firmou cca 360.000Kč. Pokud by firma zaměstnala odborně způsobilou osobu a její plat by byl na úrovni průměrné hrubé mzdy dle kategorie zaměstnání CZ-ISCO Informačního systému o průměrném výdělků v odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla ve výši 38.000Kč za měsíc, představovalo by to ročně částku 456.000Kč, která by byla nákladově o cca 100.000Kč vyšší a to není započítáno zákonné pojištění. Přesto se domnívám, že by to byly účelně vynaložené náklady. Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik - bezpečnostní technik - zaměstnanec by měl být v přímém kontaktu se zaměstnanci a měl by být nejen kontrolorem, ale i rádcem pro řídicí pracovníky, kteří ze zákona mají mimo jiné jednu ze základních povinností zajišťování BOZP a PO. Bezpečnostní technik by měl operativně řešit vzniklé problémy. Všimnout si konkrétních nešvarů z pohledu BOZP a PO (požární ochrany) na pracovištích a zajistit okamžitou nápravu a hlavně by měl provádět každodenní osvětu z pohledu BOZP a PO. Takovýto člověk by dokonale znal prostředí všech objektů společnosti a věděl by o všech činnostech a procesech, které TČB a.s. probíhají a znal by nejen silné, ale i slabé stránky společnosti a jejich zaměstnanců, které by se snažil analyzovat a hlavně eliminovat. Činnost takto odborně způsobilé osoby v prevenci rizik by byla smysluplná, účinná a rozhodně i velmi efektivní.

Myslím si, že je škoda, že podnik se již neúčastní programu „Bezpečný podnik“, který má za cíl zvyšovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně životního prostředí za účelem vyšší úrovně kultury práce a pracovní pohody a který zároveň vytváří podmínky pro zavedení integrovaného systému řízení. Program vychází z principu a zásad uplatňovaných systémovými normami ISO 14001 a ISO 9001 a OHSAS 18001 je kompatibilní se systémem řízení jakosti a systémem environmentálního řízení, ale hlavně je zaměřen na prevenci a tím i k předcházení vzniku mimořádných událostí. Program mimo jiné napomáhá ke zvýšení odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců za plnění jim stanovených povinností a k zajištění osobní angažovanosti. Držitelé tohoto titulu se mohou prezentovat v rámci svých obchodních aktivit (u odběratelů i dodavatelů), že splňují veškeré zákonné požadavky, ale současně se předpokládá, že totéž budou očekávat i od svých obchodních partnerů. V neposlední řadě udělení tohoto titulu přispívá ke zvýšení image společnosti v očích veřejnosti i obchodních partnerů.

7 Závěr

Pojem bezpečnost a ochrana zdraví při práci je možno definovat jako souhrn právních, organizačních, zdravotních, hygienických, výchovných, technických, technologických a dalších opatření, jejichž cílem je dosažení takového stavu pracoviště, pracovního prostředí a výkonu práce, při němž nebude docházet k pracovním úrazům, nemocem z povolání, ani k jinému ohrožení zdraví, ale naopak bude dosahováno zkvalitnění pracovního života zaměstnanců. BOZP a PO je souhrnem individuálních práv a povinností každého jednotlivého zaměstnance a jeho zaměstnavatele, ve vztahu k výkonu konkrétní práce na konkrétním pracovišti. Základní povinností každého zaměstnance je dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví dalších osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání. Každý zaměstnanec má nejen právo, ale i povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí. Zaměstnavatel má povinnost vytvářet zaměstnancům takové pracovní podmínky, které umožní bezpečný výkon práce pomocí vytvoření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí a pracovních podmínek vhodnou organizací BOZP a PO a přijímáním vhodných opatření k předcházení rizik. Proto musí být prioritou sociální politiky každého zaměstnavatele úsilí o předcházení úrazům a jiným poškozením na zdraví, které jsou důsledkem pracovních činností a vytváření podmínek pro zachování maximální kapacity pracovní síly.

Identifikace typu zátěže, určení a vyhodnocení pracovních rizik je důležité provádět ve spolupráci s pracovníky, kteří vykonávají příslušnou rizikovou činnost, osobou odborně způsobilou v oblasti BOZP a PO a s nadřízenými včetně vedení podniku. Základní podmínkou pro zjištění možnosti ohrožení zdraví a předpokladu vzniku nepřiměřené pracovní zátěže, tělesné nebo duševní nepohody a rizik s cílem realizovat odpovídající preventivní opatření je podrobný popis a charakteristika pracovního místa, pracoviště včetně vlivů pracovního prostředí, skladby, typu a časového průběhu pracovních úkonů. Rizikový (škodlivý) faktor pracovního prostředí je takový faktor, jehož účinek za daných podmínek může vést k onemocnění nebo ke snížení pracovní schopnosti zaměstnance. Cílem prevence je

dosažení takového stavu výrobního procesu a výrobního zařízení, který bude označen jako (bezrizikový) bezpečný a v němž současně vlastnosti výrobního zařízení budou splňovat předepsané normy a technologické procesy, budou postupovat v normativně stanovených podmínkách. Myslím si, že tyto principy jsou v Teplárně České Budějovice, a.s. v souladu s legislativou v podstatě naplňovány.

8 Seznam zdrojů

Literatura

1. ČERMÁK J.(2006), Bezpečnost práce, Praha EUROUNION Praha, s.r.o, ČTK-REPRO Brandýs nad Labem, ISBN 80-7317-051-5, 721s.
2. ENCYKLOPEDICKÝ DŮM (1993). Encyklopedický slovník. 1. vyd. Praha : Odeon & Encyklopedický dům, 1993. ISBN 80-207-0438-8
3. HAHN R. et al. (2009), Inspekce práce v České republice, 63s
4. JANÁKOVÁ A.(2008), Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Nakladatelství ANAG, Book's print s.r.o., Olomouc, ISBN 978-80-7263-474-3, 377s
5. KOLEKTIV VEDOUCÍCH PRACOVNÍKŮ SYSTÉMU ČESKÉHO ÚŘADU BEZPEČNOSTI PRÁCE (1999): 30 let státního odborného dozoru nad bezpečností práce a technických zařízení a nad dodržováním stanovených pracovních podmínek 1969-1999. Praha, INFORMATORIUM, Tiskárny Havlíčkův Brod, 98s
6. OTTO J. (1905), Ottův slovník naučný, 23. díl; Vydavatel a nakladatel J. Otto v Praze, str. 1040
7. PROVAZNÍK et al. (2000), Manuál prevence v lékařské praxi, V. Prevence nepříznivého působení faktorů pracovního prostředí a pracovních procesů, Státní zdravotní ústav Praha, Nakladatelství Fortuna, 1997,2000, 2. Dotisk, Tiskárna SERIFA, ISBN 80-7071-066-7, 142s
8. ŠUBRT B. a kol. (2007), Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Nakladatelství ANAG, Ringier Print s.r.o., Ostrava, ISBN 978-80-7263-400-2, 835s
9. VANĚČEK D. (2009), Operační management, studijní obor Agropodnikání, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, editační středisko, ISBN 978-80-7394-131-1, 190s

Internetové zdroje

1. Časopis Práce a zdraví 1/2008, <http://www.praceazdravi.cz/archive/2008-01/historie.php>, staženo dne 20. 10. 2011

2. Novák, O. Bezpečnost práce a 50 let VÚBP, <http://www.bozpinfo.cz/win/knihovna-bozp/citarna/publikace/vyroci-pre040524.bible.html>, staženo dne 21. 10.2011
3. Braňka, P. 2003, <http://www.mesec.cz/clanky/bezpecnost-prace-v-cesku/>, staženo dne 20.10.2011
4. Tuček M. 2010, <http://www.techportal.cz/4/1/historie-ochrany-zdravi-pri-praci-hygiena-prace-pracovni-lekarstvi-cid230287/>, staženo dne 22. 10.2011
5. Kammerhofer Ch. 2008, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/socialemploy/article_7288_en.htm, staženo dne 12. 10.2011
6. Portál Evropské unie, EU-OSHA Evropská agentura pro BOZP v Bilbau, http://europa.eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/policy_agencies/osha/index_cs.htm, staženo dne 23. 10.2011
7. Internetové stránky Teplárny České Budějovice, a.s., <http://www.teplarna-cb.cz/o-spolecnosti/historicky-vyvoj/>, staženo dne 24. 10.2011
8. http://www.suip.cz/_files/suip-f9fd62b9dc7c28625325b7505f6d4434/historie.pdf, staženo dne 13.11.2011
9. Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Usnesení vlády ČR č. 475 ze dne 19.5.2003, http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/systems/files/politika_bozp_pdf.pdf, staženo dne 17.11.2011
10. Internetové stránky Státního úřadu inspektorátu práce, Stručná historie inspekce práce v českých zemích, http://www.suip.cz/_files/suip-f9fd62b9dc7c28625325b7505f6d4434/historie.pdf, staženo dne 17.11.2011

Jiné zdroje

1. Výroční zprávy Teplárny České Budějovice, a.s.
2. Interní dokumenty Teplárny České Budějovice, a.s.
3. Sbírky zákonů, Nařízení vlády,

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vznik nových pracovních úrazů v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB, a.s.	223
Tabulka 2 Klasifikace zdrojů pracovních úrazů v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB, a.s.	24
Tabulka 3 Klasifikace příčin pracovních úrazů v TČB, a.s., zdroj: interní data TČB, a.s.	24

Seznam grafů

Graf 1 Náklady na osobní ochranné pracovní prostředky za jednotlivé roky v Teplárně České Budějovice, a.s, zdroj: interní data TČB, a.s.....	21
Graf 2 Vývoj úrazovosti v TČB, a.s. v letech 2006-2011, zdroj: interní data TČB,a.s.	23

9 Přílohy

SEZNAM INTERNÍCH DOKUMENTŮ TČB, a.s., a.s. k datu 31.10.2011

Místní provozní předpisy

- MPP-001-V Plynové kotle K9, K10
- MPP-002 V Uhelné kotle K11, K12
- MPP-003-V Bagrovací stanice a doprava popílku
- MPP-004-V Napáječky a redukční stanice
- MPP-005-GŘ Dodržení emisních limitů
- MPP-006-V Místní provozní řád pro rozvod kyslíku a dusíku v CHÚV
- MPP-007-V Zauhlování
- MPP-008-Ú Elektrické odlučovače
- MPP-009-V Výroba tepla Vráto K21
- MPP-010-V Vykládka a zauhlování výtopna Vráto
- MPP-011-Ú Mlýny
- MPP-012-Ú Mazací plán
- MPP-013-Ú Rozvod tepla
- MPP-014-V MPP pro vzorkování uhlí
- MPP-015-Ú Provoz a údržba potrubí
- MPP-016-SL Skladový řád

Metodické pokyny

- D-001-FÚ Inventarizační komise a termíny
- D-002-FÚ Služby pro zaměstnance
- D-003-FÚ Provádění pokladních operací
- D-004-Ú Obsluha a práce na elektrickém zařízení
- D-005-V Systém kontroly měření emisí
- D-006-FÚ Evidence majetku
- D-007-EO Zpracování plánu

- D-008-OŘLZ Fond pracovní doby a výplatní termíny
- D-009-KO zrušen
- D-010-EO Číselníky pro ekonomické řízení
- D-011-EO Zpracování zprávy o činnosti
- D-012-EV Ekologické daně
- D-013-Ú Vyjádření k sítím
- D-014-V Zpracování interních řídicích dokumentů zkušební laboratoře
- D-015-OŘLZ Prověrky bezpečnosti práce
- D-016-V Pravidla pro úklid centrálním odsáváním prachu
- D-017-KO Střediskové plánování
- D-018-FÚ Evidence reklamních předmětů
- D-019-FÚ Roční účetní závěrka
- D-020-OŘLZ Nemocenské pojištění
- D-021-KO Strategický plán
- D-022-OŘLZ Příplatek dle KS 4.10.3.
- D-023-SL zrušen
- D-024-OŘLZ Postup při zadávání a zpracování dat – docházka VEMA
- D-025-OŘLZ Přiznávání mimotarifní přírážky
- D-026-OŘLZ Výplata výkonových odměn
- D-027-OŘLZ Soukromé životní pojištění zaměstnanců
- D-028-OŘLZ Metodický pokyn pro provádění kontroly žebříků a regálů
- D-029-ROZ Systém financování nových přípojek, DPS, VS, změna plánu investic a GO
- D-030-SL Pokyn pro vstup do areálu TČB, a.s.
- D-031-EV Příkaz GŘ pro prodej elektrické energie
- D-032-EO Postup při poskytování elektrické energie
- D-033-ROZ Koordinace činností investic

Směrnice

- SM-001-GŘ Zpracovávání interních řídicích dokumentů
- SM-002-EO Zřizování interních komisí
- SM-003-ROZ Organizace výběrových řízení při zadávání zakázek

SM-004-E Ceník pro externí a interní fakturaci TČB, a.s.
SM-005-SL Systém nákupu materiálu a služeb
SM-006-ŘLZ zrušena
SM-007-OŘLZ Zajištění bezpečnosti při sváření, pájení, žíhání a broušení
SM-008-GŘ Zajištění systému řízení BOZP
SM-009-OŘLZ Organizace požární ochrany
SM-010-OŘLZ Zajištění a organizace poskytování OOPP
SM-011-OŘLZ Zásady činnosti dodavatelů k BOZP
SM-012-OŘLZ Strojní BS příkazy bezpečnosti práce
SM-013-OŘLZ Bezpečná práce zdvihacích zařízení
SM-014-OŘLZ Zdravotní a hygienická preventivní péče
SM-015-OŘLZ Alkohol a jiné návykové látky
SM-016-OŘLZ BOZP doprava
SM-017-SL Podatelna
SM-018-FÚ Oběh účetních dokladů
SM-019-GŘ Evidence emisí
SM-020-GŘ Evidence odpadů
SM-021-GŘ Nakládání s odpady
SM-022-OŘLZ Poskytování stravenek
SM-023-FÚ Pracovní cesty – cestovní náhrady
SM-024-OŘLZ Tvorba a čerpání sociálního fondu
SM-025-SL Norma povolených ztrát skladových zásob
SM-026-SL Nárokování pracovních oděvů a obuvi
SM-027-KO Evidence a vyřizování reklamací
SM-028-ROZ Věcná břemena
SM-029-Ú Metrologický řád
SM-030-SL Spisový, skartační a archivační řád
SM-031-GŘ Provozování autodopravy
SM-032-KO Tvorba cen tepla a elektřiny
SM-033-FÚ Vedení účetnictví a postupy
SM-034-SL Údržba komunikací a úklid areálu
SM-035-OŘLZ Pracovní doba a její evidence

SM-036-IT Využívání IT v TČB, a.s.
SM-037-SL Vyřazování majetku z evidence TČB, a.s.
SM-038-GŘ Pojištění TČB, a.s.
SM-039-KO Plánovací proces
SM-040-FÚ Správa a ochrana majetku
SM-041-OŘLZ Srážky ze mzdy ve prospěch pozůstalých
SM-042-GŘ Kategorizace prací
SM-043-OŘLZ Pracovní poměr – personální změny
SM-044-OŘLZ Kontroly dočasně práce neschopných zaměstnanců
SM-045-SL Evidence razítek
SM-046-OŘLZ Identifikace a hodnocení pracovních rizik
SM-047-OŘLZ Evidence pracovních úrazů
SM-048-OŘLZ Pracovní podmínky žen a mladistvých
SM-049-GŘ Tvorba, oběh a evidence smluv
SM-050-GŘ Ochrana obchodního tajemství
SM-051-OŘLZ Směrnice pro činnost EPS a doplňujícího zařízení
SM-052-OŘLZ Směrnice pro kontroly technického zařízení

Zvláštní dokumenty

Dispečerský řád
Etický kodex
Havarijní plán
Definování rozhraní se zakázkami – odstávky
Jednací řád – škodní komise
Kvalifikační katalog povolání
Odkaliště – havarijní plán
Odkaliště – Provozně manipulační řád
Odkaliště – Provozní řád
Organizační řád
Podpisový řád
Požární evakuační plán – výrobní blok
Požární evakuační plán – CHÚV

Pracovní řád
Provozní řád CSNO odpady
Provozní řád – ovzduší Novohradská
Provozní řád – ovzduší Vrátó
Řád kalibrační laboratoře
Stanovy
Traumatologický plán
Volební řád TČB, a.s. do DR

10 Datový nosič

CD